

4.2 EEN BAAN

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet wat de arbeidsmarkt is.
 - Je weet wat er in een arbeidscontract en op een loonstrook staat.

UITLEG

Mensen zoeken werk, en **werkgevers** zoeken werknemers. De **arbeidsmarkt** is waar vraag en aanbod van arbeidskrachten samenkomen. Als er meer aanbod is dan vraag, is er **werkloosheid**. Mensen die willen werken, vinden dan moeilijk een baan.

Als de arbeidsmarkt krap is, zijn er weinig **vacatures**. Er zijn weinig werkgevers die werknemers zoeken, en veel mensen die een baan willen. Werkgevers kunnen dan hun eisen verhogen.

Als de arbeidsmarkt ruim is, gaat het precies andersom. Er zijn maar weinig mensen beschikbaar, dus een werkgever zal zijn eisen gaan verlagen. Het wordt makkelijker om aan een baan te komen.

Werkgevers stellen eisen in hun vacatures. Ze vragen mensen met de juiste opleiding, kennis en vaardigheden en werkervaring. Als je **solliciteert** probeer je de werkgever ervan te overtuigen dat jij de beste man of vrouw bent voor de baan. Als er weinig vacatures zijn, is het voor jongeren die net hun opleiding afgerond hebben lastiger om aan een baan te komen. Ze hebben minder werkervaring dan ouderen. Werkloosheid onder jongeren noemen we **jeugdwerkloosheid**.

VOORBEELD

Een baan krijgen is vaak een kwestie van goed zoeken en een goede voorbereiding, maar vaak ook van een beetje geluk.

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

1

- 1 Heb jij weleens gesolliciteerd? *ja / nee*
- 2 Hoe heb je de vacature gevonden? _____
- 3 Hoe heb je gesolliciteerd?

☐ A Ik heb een brief/mail gestuurd.	☐ C Ik heb getelefoneerd
☐ B Ik heb een sollicitatieformulier ingevuld.	☐ D Ik ben op gesprek geweest.
☐ E Anders, namelijk _____	
- 4 Wat vond je het lastigst aan solliciteren?

- 5 En, kreeg je de baan? Als je de baan niet gekregen hebt, weet je dan ook waarom je de baan niet kreeg?

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

2

Vijftig miljoen voor jeugdwerkloosheid

De overheid geeft 50 miljoen extra uit om jeugdwerkloosheid tegen te gaan. Daarvan gaat 25 miljoen naar het programma ‘School Ex’ om jongeren langer door te laten leren in het mbo. Er komt ook een speciale ambtenaar voor de Aanpak Jeugdwerkloosheid.

Met bijna zeventien procent is de jeugdwerkloosheid in Nederland op een recordniveau. Een studie is geen garantie meer op een baan. Jongeren maken zich steeds meer zorgen over hun toekomst.

Naar: www.rijksoverheid.nl

- 1 Wat is een reden dat jongeren makkelijker werkloos raken dan ouderen? Kruis aan.

☐ A Ze solliciteren niet hard genoeg.	
☐ B Ze hebben minder werkervaring dan ouderen.	
☐ C Het opleidingsniveau van nu ligt lager dan vroeger.	
☐ D Jongeren hebben de naam niet graag te willen werken.	
- 2 De overheid wil jongeren langer naar school laten gaan. Zo pakt ze de jeugdwerkloosheid aan. Maar een studie is geen garantie op een baan. Is het dan wel slim van de overheid? Omcirkel. *ja / nee*
Leg je antwoord uit.

- 3 Maak jij je er zorgen over of je na je opleiding een baan vindt? Omcirkel. *ja / nee*
Waarom wel of waarom niet?

UITLEG

Maar stel, het lukt! Je solliciteert en de werkgever kiest jou! Je wordt aangenomen. Hij doet je dan een aanbod in de vorm van een **contract** of **arbeidsovereenkomst**. Daarin staan **arbeidsvoorwaarden**: afspraken over bijvoorbeeld hoeveel loon je krijgt betaald, hoeveel uur je gaat werken en wat er van je verwacht wordt. Het is heel belangrijk om dat contract goed door te lezen. En het is ook helemaal niet gek om te onderhandelen over de afspraken in je contract. Als jij en je werkgever het contract ondertekend hebben, moeten jullie je aan de afspraken houden.

Voor het werk dat je doet, krijg je **salaris**. Aan het eind van de maand krijg je een **loonstrook**, digitaal of op papier. Op een loonstrook staat hoeveel loon je verdiend hebt, en hoeveel je uiteindelijk overhoudt nadat er belastingen en premies van afgetrokken zijn.

Op een loonstrook vind je onder andere de volgende dingen:

- hoeveel uur je gewerkt hebt
- hoeveel salaris je hebt verdiend (het brutobedrag)
- hoeveel geld je op je rekening gestort krijgt (het nettobedrag)
- hoeveel belasting je betaalt
- hoeveel je aan premies betaalt
- hoeveel je aan vakantiegeld heb opgespaard

Aan het einde van het jaar krijg je een **jaaropgave**. In de jaaropgave krijg je een overzicht van wat je dat jaar verdiend hebt. Je jaaropgave heb je nodig als je belastingaangifte doet. Het is belangrijk om je loonstrookjes en je jaaropgave goed te bewaren.

Belasting betalen in Nederland is verplicht. **Zwartwerken** is werken tegen betaling waarvoor noch de werkgever noch de werknemer premies en belasting betaalt. Zwartwerken is dan ook illegaal.

VOORBEELD

Een loonstrook kan erg ingewikkeld zijn als je er nog nooit mee te maken gehad hebt. Vraag om toelichting als je niet alles begrijpt.

OPDRACHT 3 Vul de woorden in op de juiste plek.

3

Kies uit: arbeidsmarkt – arbeidsvoorwaarden – basisbehoeften – contract – ondernemen – solliciteren

Als je wilt gaan werken kom je op de _____ terecht.

Je moet dan _____ om een baan te krijgen. Als je eenmaal een baan hebt, krijg je een _____. Hierin staan afspraken waar jij en je werkgever zich aan moeten houden. Afspraken over onder andere je loon en je werktijden worden _____ genoemd.

OPDRACHT 4 Bekijk de afbeelding. Beantwoord de vragen.

4

1 Waarom is het belangrijk om een contract of arbeidsovereenkomst goed door te lezen?

2 Is een werkgever altijd de baas over wat er in een contract staat? Leg je antwoord uit.

OPDRACHT 5 Wat past erbij? Verbind.

5

a Dit overzicht krijg je elke maand.	1 jaaropgave
b Heb je nodig als je belastingaangifte doet.	2 loonstrook
c Als je geen belasting betaalt over je loon.	3 zwartwerken

OPDRACHT**6****Zoek een loonstrook van jezelf op. Of zoek er een op internet.****Beantwoord de vragen.**

1 Hoeveel geld is er verdiend?

2 Hoeveel geld is er op de rekening gestort?

3 Bekijk de loonstrook goed. Welke posten begrijp je niet? Bespreek dit met een groepje of vraag het aan je docent.

OPDRACHT**7****Beantwoord de vragen.**

1 Tussen wie is een contract of arbeidsovereenkomst een afspraak?

2 Waarom krijg je een loonstrook van je werkgever?
